

### บทที่ 3

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่มีต่อโครงการประกันรายได้ในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ศึกษาประเด็นปัญหา และข้อเสนอแนะ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในประเด็นของขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการ และผลประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย เกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

#### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

##### 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ที่เข้าร่วมโครงการประกันรายได้เกษตรกรปี 2553/54 รอบที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง จำนวน 1,339 ราย (กรมส่งเสริมการเกษตร [www.ecoplant.doae.go.th](http://www.ecoplant.doae.go.th) ค้นคืนวันที่ 9 กันยายน 2554)

##### 1.2 กลุ่มตัวอย่าง

**1.2.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง** ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1970 อ้างถึงใน สุวรรณา ชูโชติ 2544: 92) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$n = \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง}$$

$$N = \text{ขนาดของประชากร}$$

$$e = \text{ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น}$$

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 8 จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{1,339}{1 + 1,339(0.08)^2} = 139.92$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จึงเท่ากับ 140 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.45 ของประชากรทั้งหมด

**1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง** ผู้วิจัยเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง 140 ราย จากประชากร 1,339 ราย ตามทะเบียนผู้ปลูกข้าวที่เข้าโครงการประกันรายได้เกษตรกร ปี 2553/54 รอบที่ 2 แยกรายตำบล

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

| ที่         | ชื่อตำบล | จำนวนประชากร<br>(ราย) | จำนวนตัวอย่าง<br>(ราย) |
|-------------|----------|-----------------------|------------------------|
| 1           | คลองวัว  | 174                   | 10                     |
| 2           | จำปาหล่อ | 135                   | 17                     |
| 3           | ตลาดกรวด | 106                   | 13                     |
| 4           | ตลาดหลวง | 3                     | 1                      |
| 5           | บ้านรี   | 45                    | 9                      |
| 6           | บ้านแห   | 48                    | 6                      |
| 7           | บ้านอิฐ  | 58                    | 9                      |
| 8           | ป่าจั่ว  | 208                   | 12                     |
| 9           | โพสะ     | 60                    | 15                     |
| 10          | มหาไทย์  | 203                   | 13                     |
| 11          | ย่านซื่อ | 53                    | 10                     |
| 12          | ศาลาแดง  | 173                   | 14                     |
| 13          | หัวไผ่   | 73                    | 11                     |
| รวม 13 ตำบล |          | 1,339                 | 140                    |

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลากตามบัญชีรายชื่อของทะเบียนผู้ปลูกข้าวในโครงการประกันรายได้เกษตรกร ปี 2553/54 รอบที่ 2 โดยเขียนหมายเลขใส่รายชื่อประชากรทั้งหมด 1,339 ราย ลงในฉลากแล้วม้วนใส่ภาชนะเคล้าให้ทั่วแล้วหยิบขึ้นมาให้ครบจำนวนตัวอย่าง 140 ราย

## 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

### 2.1 ลักษณะของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่ได้ รับคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) ประกอบด้วยคำถาม แบบปลายปิด (close – ended question) และแบบปลายเปิด (open – ended question) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

**ตอนที่ 1** สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาการเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร ประสบการณ์ในการทำนา ขนาดพื้นที่ ทำนา การครอบครองพื้นที่ แหล่งเงินทุนทำการเกษตร การเข้าร่วมโครงการประกันรายได้เกษตรกร ในรอบปีที่ผ่านมา (ปี 2553 รอบที่ 1) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในรอบปีที่ผ่านมา (ปี 2554) และแหล่งและระดับการรับรู้เกี่ยวกับการผลิตข้าวของเกษตรกร ตอบคำถามโดยเลือกตอบ

**ตอนที่ 2** ความพึงพอใจโครงการประกันรายได้เกษตรกรของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เกี่ยวกับขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการและผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

**ตอนที่ 3** ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการประกันรายได้เกษตรกร ได้แก่ การขึ้นทะเบียน การทำสัญญาและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยข้อเสนอแนะตอบคำถามโดยแสดงความคิดเห็นในแต่ละด้าน

ทั้งนี้ กำหนดคะแนนระดับการรับรู้ ความพึงพอใจ และ ปัญหา แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 = มากที่สุด

4 = มาก

3 = ปานกลาง

2 = น้อย

1 = น้อยที่สุด

### 2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยต่างๆ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อคำถามให้สอดคล้องกับแนวคิดการวิจัย

2.2.3 นำเครื่องมือที่จัดสร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ ฉบับปรับปรุง ไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะ คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น ของแบบสัมภาษณ์โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์หาค่า Cronbach ' s alpha โดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ดังนี้ ระดับการได้รับความรู้จากแหล่งต่างๆ ระดับความพึงพอใจต่อโครงการประกันรายได้เกษตรกร และระดับปัญหาเกี่ยวกับโครงการ เท่ากับ 0.8270 0.8855 และ 0.8975 ตามลำดับ

2.2.5 นำผลการทำสอบเครื่องมือ ไปขอความเห็นและข้อ เสนอแนะ ในการปรับปรุง เครื่องมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้ สัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

### 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่ม ตัวอย่างตามแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ได้จัดทำไว้ โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบแต่ละตำบลของสำนักงานเกษตรอำเภอ เมือง จังหวัด อ่างทอง เพื่อขอความอนุเคราะห์รายชื่อและที่อยู่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ประกันรายได้เกษตรกร ปี 2553/54 รอบที่ 2

3.2 ติดต่อประสานงานกับกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านของแต่ละตำบล เพื่อขอความร่วมมือ นัดหมายวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

3.3 จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ที่ต้องใช้เพื่อการสัมภาษณ์

3.4 ดำเนินการออกสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์และ ประโยชน์ของการวิจัยเพื่อให้เกษตรกรร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงและครบถ้วน พร้อมทั้ง บันทึกผลการสัมภาษณ์ ทบทวนความสมบูรณ์ของข้อมูล และกล่าวขอบคุณเมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์

3.5 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนมกราคม 2555 ถึงเดือนมีนาคม 2555 เก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วน จำนวน 140 คน

#### 4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้อาจการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

**ตอนที่ 1** สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

**ตอนที่ 2** ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อ โครงการประกันรายได้เกษตรกรเกี่ยวกับ ขั้นตอนการเข้าร่วม โครงการและผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

**ตอนที่ 3** ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการประกันรายได้เกษตรกร ปัญหาวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อเสนอแนะวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าความถี่และร้อยละ

เกณฑ์และการแปลความหมายเพื่อจัดระดับของคะแนนตามค่าเฉลี่ย มีดังนี้

|                 |             |             |            |
|-----------------|-------------|-------------|------------|
| ช่วงคะแนนเฉลี่ย | 4.21 – 5.00 | หมายความว่า | มากที่สุด  |
| ช่วงคะแนนเฉลี่ย | 3.41 – 4.20 | หมายความว่า | มาก        |
| ช่วงคะแนนเฉลี่ย | 2.61 – 3.40 | หมายความว่า | ปานกลาง    |
| ช่วงคะแนนเฉลี่ย | 1.81 – 2.60 | หมายความว่า | น้อย       |
| ช่วงคะแนนเฉลี่ย | 1.00 – 1.80 | หมายความว่า | น้อยที่สุด |

ความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.80 ซึ่งได้มาจากการคำนวณ โดยการใช้สมการทางคณิตศาสตร์ดังนี้ (Fisher อ้างถึงใน ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์ 2539: 15)

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

โดยนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินผลที่กำหนดไว้ในตอนที่ 1 และ 3

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ บรรยายเชิงพรรณนาตามความเป็นจริงและความคิดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน